

**Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради
Факультет дошкільної освіти та музичного мистецтва
Кафедра теорії та методики дошкільної освіти**

**ПРОГРАМА
науково-методичного семінару для підвищення кваліфікації
педагогічних працівників закладів дошкільної освіти**

**ТЕМА СЕМІНАРУ:
«ВИКОРИСТАННЯ ІДЕЙ Ф.ФРЕБЕЛЯ В ЗАКЛАДІ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ STREAM-ОСВІТИ»**

Загальна кількість годин: 15, з них: лекційних – 6 год.;
практичних занять – 6 год.;
самостійна робота – 3 год.

Сертифікат і програму семінару затверджено рішенням науково-методичної ради Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (протокол №3 від 27 жовтня 2025 року).

Цільова аудиторія: педагогічні працівники закладів дошкільної освіти.

Обсяг: 15 год. (0,5 кредит ЄКТС)

Форма підвищення кваліфікації: інституційна (очна).

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться, передбачених професійний стандартом «Вихователь закладу дошкільної освіти»: соціальна, підприємницька, організаційна, предметно-методична, проєктувальна, педагогічне партнерство, здатність до навчання впродовж життя.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Змістовий модуль 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІДЕЙ Ф.ФРЕБЕЛЯ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ STREAM-ОСВІТИ

<https://classroom.google.com/c/NzM0NTA5NzQ3NDU3?cjc=ifs4huv>

Тема 1. ІДЕЇ ФРЕБЕЛЯ ЯК ОСНОВА МУЛЬТИКУЛЬТУРНОГО ВИХОВАННЯ. – Іванова Н.В. - д.ф.н., доцент, лекція (2 год.)

План:

1. Історія Фрьобеля: коротка розповідь про життя, педагогічну філософію та створення першого дитячого садка.
2. Основна ідея: дитина – активний суб'єкт розвитку.
3. Мультикультурний аспект: формування поваги до різних культур через гру та творчість.

Фрідріх Фребель розглядав дитину як єдність природи, духовності й культури. Його ідея гри як способу пізнання світу узгоджується з сучасною концепцією мультикультурності, у якій виховання ґрунтується на взаємоповазі, толерантності та визнанні різноманіття.

Ідеї діяльнісного підходу фребелівської педагогічної системи: визнання діяльнісної природи дитини, взаємозв'язок розумового розвитку і фізичної активності, необхідності формування пізнавальної активності дитини, використання гри як вродженої потреби і умови розвитку в дошкільному віці, ручної праці як основного засобу отримання знань і розвитку дитини; впровадження самодіяльності і творчого самовираження дитини у спеціально створеному середовищі дитячого садка), що були і залишаються актуальними в теорії і практиці дошкільного виховання.

Реалізація *ідеї впровадження принципу самодіяльності* Ф. Фребеля і творчого самовираження дитини у спеціально створеному середовищі дитячого садка. Ідеї Ф. Фребеля щодо *вродженої потреби дітей до пізнання, здатності здобути самостійно відповідь на своє запитання; щодо активного пізнання природи під час прогулянок та експериментувань у практичній освітній діяльності сучасних закладів дошкільної освіти.*

Тема 2. ПЕДАГОГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ Ф.ФРЕБЕЛЯ. БУДІВНИЦТВО ЯК УНІВЕРСАЛЬНА ФОРМА ПІЗНАННЯ І ВЗАЄМОДІЇ. – Бубін А.О., кандидат педагогічних наук, лекція - (2 год.)

План:

1. Аналіз педагогічної концепції Фребеля.
2. Використання кубиків, паличок та геометричних плит для розвитку просторового мислення та логіки.

3. Будівництво як спосіб взаємодії та командної роботи.

4. Суперечливість педагогічної системи Фрєбеля: ґрунтувалася на ідеалістичній філософії, яка стверджувала верховенство духовного начала над матеріальним. Виховання як *розвиток у людини чотирьох вроджених інстинктів: діяльності, пізнання, художнього і релігійного*. Мета виховання - виявлення закладеного в дитині божественного начала, що властиве всім людям.

5. Твердження про нескінченний розвиток у природі і про розвиток людини протягом усього життя.

6. *Гра - основний засіб розвитку дитини*. Роль гри у фізичному і психічному становленні дитини. *Ігрові матеріали* - важливі засоби освіти, які можуть сприяти розвитку внутрішніх потреб дітей.

7. Для задоволення потреб дитини у діяльності й спілкуванні з іншими дітьми *необхідно виховувати дитину в середовищі однолітків*.

8. *Розвиток творчості дітей*.

9. *Розвиток концепції чисел*.

10. *Підготовка вихователів*.

Будівництво у Фрєбеля – це символ саморозвитку дитини. У процесі спільного створення діти пізнають закономірності світу, вчаться співпрацювати, домовлятися, мислити логічно й креативно.

Тема 3. ФІЛОСОФІЯ ФРЄБЕЛЯ І ФІЛОСОФІЯ ГАРБУЗА: ЄДНІСТЬ ПРИРОДИ, ГРИ ТА РОЗВИТКУ ДИТИНИ. – Замелюк М.І. – кандидат педагогічних наук, лекція - (2 год.)

План:

1. Філософія Фрєбеля: гармонія природи і дитинства

Фрідріх Фрєбель бачив у кожному природному об'єкті – квітці, насінні, плоді – відображення глибинної єдності світу. Його педагогіка була побудована на принципі:

«Усе велике народжується з малого – як з насінини виростає дерево, так і з гри зростає людина»
Фрєбель

2. Гарбуз як символ природної мудрості і циклу життя

Гарбуз – не просто овоч. У народній культурі він символізує родючість, тепло, сімейність і життєвий цикл. Він народжується із маленького насіння, росте на землі, має круглу, гармонійну форму, наповнену світлом і життям. Гарбуз об'єднує у собі форму, колір і текстуру, що є ідеальним навчальним об'єктом у дусі Фрєбеля. Для дитини гарбуз – це втілення гри з природою: його можна розглядати, тримати, порівнювати, розрізати, малювати, вирізати, декорувати. Це водночас – естетичний об'єкт і сенсорна іграшка, що навчає через дотик, колір і форму.

3. Поєднання філософій: гра як місток між природою і людиною

Коли ми поєднуємо філософію Фрєбеля та «філософію гарбуза», народжується жива педагогіка природи, де кожен предмет стає джерелом знання і радості.

Спільні принципи

Принцип	У Фребеля	У гарбузі
Природовідповідність	Дитина розвивається у гармонії з природними законами	Гарбуз росте природно, без примусу, у ритмі сезону
Цілісність світу	Усе взаємопов'язане – від гри до космосу	Гарбуз як модель Всесвіту: насіння – центр, м'якоть – життя, шкірка – захист
Розвиток через дію	Пізнання через маніпуляцію, створення, гру	Дитина діє з гарбузом: вирізає, вимірює, створює, досліджує
Естетика і гармонія	Краса як шлях до духовного розвитку	Гармонійна форма, яскравий колір, природна симетрія гарбуза

Змістовий модуль 2.

ПРАКТИКИ ВИКОРИСТАННЯ ІДЕЙ Ф.ФРЕБЕЛЯ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ STREAM-ОСВІТИ

Практичне заняття 1. – 2 год.

ІНТЕРАКТИВНІ ЗАВДАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ДАРІВ ФРЕБЕЛЯ:

Групове завдання: «Коло культур». *Мета:* навчитися бачити цілісність у різноманітті. Використовуючи дар 3 (кубики, циліндри, кулі), учасники створюють спільну композицію, що символізує єдність різних культур. Кожна група обирає колір або форму, що уособлює певну культурну цінність (мир, добро, турбота, свобода).

Індивідуальне завдання:

«Мій культурний символ». Кожен педагог створює з дарів 5 або 6 (дерев'яні палички, кубики) власний “символ культурної єдності” та коротко пояснює, що він означає для нього.

Креативне завдання:

«Мультикультурна мозаїка». Із пластинок фребелівського набору (дар 7) учасники створюють візерунки, що поєднують орнаментальні мотиви різних культур (українські, східні, африканські, скандинавські).

Мета: інтегрувати мистецькі традиції через творчість.

Практичне заняття 2. – 2 год.

БЕЗПЕЧНЕ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ У ДУСІ ФРЕБЕЛІВСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ

Принципи створення середовища, де кожна дитина відчуває себе захищеною і цінною

Групове завдання: «Коло підтримки». *Мета:* показати значення спільності для розвитку дитини. Із шнурівок або кілець (дар 9) учасники створюють «ланцюг єдності», який символізує безпеку і взаємопідтримку.

Індивідуальне завдання: «Мій простір комфорту». За допомогою геометричних фігур (дар 2–3) створюється модель «мого безпечного середовища», де дитині добре та спокійно.

Креативне завдання: «Сонце доброзичливості». Учасники формують із дарів 7–8 промені, на кожному з яких пишуть слово, що означає для них «інклюзивність» (довіра, рівність, турбота, співчуття тощо).

Практичне заняття 3. – 2 год..

**МУЛЬТИКУЛЬТУРНА ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА:
ДИТИНА, ПЕДАГОГ, РОДИНА**

Кейс: як забезпечити ефективне партнерство між дитиною, педагогом і родиною з урахуванням мультикультурного середовища

Партнерство – ключова умова фребелівської системи. Вихователь не нав'язує знання, а співпрацює, допомагає дитині пізнати світ через взаємодію і родинний досвід.

Групове завдання: «Будуємо спільний дім». Кожна група створює з дарів 3–5 «кімнату сімейного дому» (кухня, сад, майстерня тощо). Потім усі частини об'єднуються в один «Дім партнерства».

Індивідуальне завдання: «Долоня взаєморозуміння». З елементів фребелівського набору формується «долоня», на кожному пальці якої педагог записує принципи партнерства (довіра, співпраця, підтримка, відкритість, любов).

Креативне завдання: «Родинна казка». Із дрібних елементів дарів 8–9 створюються фігури для лялькової міні-сцени, де учасники розігрують коротку історію про сімейну взаємодію у мультикультурному середовищі.

Виконання слухачами семінару тестових завдань.

Майстерка 1. Дари Ф.Фребеля як складова розвивального предметного середовища освітнього простору сучасного закладу дошкільної освіти – майстер-клас, викладачка кафедри теорії та методики дошкільної освіти, к.п.н. *Замелюк М.І.* – Навчання «розумом, душею та руками (діяльністю)». Переваги використання «Дарів Фребеля» в освітньому процесі закладу дошкільної освіти. Аналіз дар № 1.

Майстерка 2. Використання дарів Фребеля у процесі формування просторово-геометричних уявлень у дітей дошкільного віку – майстер-клас, к.п.н., завідувачка кафедри теорії та методики дошкільної освіти *Циплюк А.М.* – Форми пізнання. «Дари» – символічні елементи Всесвіту, що складаються із основних геометричних форм: куба, циліндра та кулі. Дар №2.

Майстерка 3. Реалізація ідей Ф.Фребеля щодо конструктивно-моделювальної діяльності дітей дошкільного віку – майстер-клас, викладачка кафедри теорії та методики дошкільної освіти *Боярчук С.І.* – Організація роботи з дарами. Дари №№ 3-4 (5-6). Етапи побудови дитиною

моделей форм життя за допомогою дарів. Форми краси. Конструювання. Будування. Перебудування як прийом моделювання.

Майстерка 4. Сучасне використання «дарів». Приклади інтеграції у сучасну освіту: STEM-проєкти, 3D-моделювання. З досвіду роботи методиста, виховательки КЗ «Луцький заклад дошкільної освіти (ясла-садок), №2 Луцької міської ради **Яцук Наталії**.

Самостійна робота (підготовка відеоролика, конспекту заняття з конструювання, логіко-математичного розвитку, інтегрованого заняття, підбір руханок для дітей раннього та дошкільного віку) – **3 год.**